

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY.

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholice religionis partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általalok a katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyesljük.)

XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófnak. 1895. márc. 6-án.

Megjelen hetenkint 2-szer: Szerdán este és szombaton este. Kézirat nem adózik vissza.	Előfizethető a kiadói hivatalban és minden megyei postahivatalnál. Szerkesztőség és kiadói hivatal: Székesfejérvár, szt.-István-tér 1.	Felolós szerkesztő: BARABÁS ALBERT.	Előfizetési ár: Egész évre . . . 5 ft — kr. Félévre . . . 3 ft 50 kr. Negyedévre . . . 1 ft 25 kr. Egyes szám ára 5 kr.	A 30 helyre osztott oldal helyenkint 50 kr. Bélyegilleték külön 80 kr. Nyitlittér soronként 50 kr. Többszöri hirdetéseknek engedély
---	---	---	---	---

Korona és kereszt.

Mintha Szent István szelleme ihlette volna meg Magyarországot hercegprímását, oly fenséges beszéd hangzott el ajkairól vasárnap délelőtt és Budavárban, Mátyás hajdani templomában.

A királyhoz és a nemzethez szólott. Bölcsen, lángoló hittel és bátor hazaszeretettel, miként ez illik az apostolok utódjához és Magyarországot legelső papjához. Amint olvassuk a beszédet: lelkünk megtelik örömmel, hogy ezeknek az örökigazságoknak akadt hirdetője a nemzet ezredéves ünnepén, az uralkodó jelenlétében. Híjja lett volna minden ünnepegyünknek, ha a biboros egyházfejedelem szónoklatának varázsával, gondolatainak márványköveiből oltárt nem emel a keresztényi hit, a koronás király és a hazá számára.

Nemzeti létünket senki nem magyarázza ki világosabban, mint Vas z a r y Kolos e mondásával: kard és kereszt volt, a mi föntartotta a magyar nemzetet. Kard szerezte meg a hazát, a kereszt pedig, mint a kereszténység jelképe, vezérelte át nemzetünket a régi barbárságból a modern műveltségbe.

Ki merné kétségbevonni, hogy a kereszténység tette nemzetét a magyart? A történet lapjai tesznek bizonyosságot, hogy ez vetette meg alkotmányunk alapját. Ez tartotta fenn a tatárok és törökök pusztításai közben. Jövendő létezésének is csak ez lehet alapja.

Kereszt ékesíti a szent koronát is, a melyben vagyunk egyedül egyek és erősek. A szent korona ad tekintélyt a királynak, de egyszersmind kötelezi a hit megőrzésére és az alkotmány megtartására.

Adassék neki tisztelet, mert jelképezi keresztény hitünket és nemzeti szabadságunkat.

Jaj a kéznek, mely szentségtelenül a kereszt felé nyul, hogy letörje a koronáról vagy száműzze épületeinkből. Nem egyedül a katolikus egyházat támadja az, hanem nemzeti fennállásunkat is. Csak gonoszak és örültek vállalkozhatnak arra, hogy megingassák azt az alapot, mely egy ezredéven át bizonyult erősnek.

Életet nem adhat más, mint az ősi föld. A magyar nemzetnek meg kell vetnie azokat, kik az arany-borjú előtt tánczolgálnak. Az ő pompájuk, hatalmuk és hizel-

kedő beszédük ölü mérég a nemzetnek. Szívük nem imádja a Mindenhatót, lelkük nem rokon a mi ősi hagyományainkkal és nemzeti érzésünkkel, az ő törekvésük oda irányul, hogy hitből és hazafiságból kivetkőztetve beleolvadjunk a kozmopolita népek tengerébe.

Ez a szabaddóművesek célja, melyet most botorul szolgál a magyar liberálistus. Az utolsó évek összes alkotásai: a felekezetienség, a polgári házasság és a többi reformok, mind megannyi vívmányai a kereszténység és a haza fogalma ellen küzdő szabaddóműveseknek. A második évezred küszöbén a parlamentben, a sajtóban és tanári katedrákon látunk alakokat, kik vakmerő szóval támadnak a kereszténység ellen.

Valóban szükség volt a hercegprímás beszédére, melyben a pozitív keresztényi hit nyilatkozik. Föl kellett hívni a nemzet figyelmét a keresztre és a szent koronára. A ki az egyik ellen támad, az a másikat is támadja.

Templomi beszédében Vas z a r y Kolos nem mutathatott a támadásokra, melyek egyelőre a kereszt, majd később a korona ellen irányulnak. De mi látjuk ezeket nap-nap után, s nemzetünk fenmaradása végett síkra szállunk ellenük.

Mi, néppárt, vagyunk a korona és a kereszt legűbb hívei. Küzdelmeinkben magasra tartjuk a keresztet, hogy megőrizzük a szent korona fényét és azzal együtt alkotmányunkat és nemzeti önállóságunkat.

Áldassék az Ur neve, ki a második évezred küszöbén megszólalt hűségesség szolgájának ajkaival! (b. a.)

Vas z a r y Kolos hercegprímás beszéde.

Felséges Uram!
Felséges Asszonyom!
Nemzetem!

Ezeréves létünk határkövénel állunk, melynek egyik oldalán arany- és vérbetűkkel vannak felírva a mult eseményei: a másik oldal a beláthatatlan jövő számára üresen áll.

Olvastad-e Nemzetem: mennyi öröm és bánat, dicsőség és gyász, jólét és szenvedés, harci diadal és csatavesztés, összetartás és pártviszály váltakoznak ezeréves multadban?

Olvastad-e, hogy nemzetünk bár néhány évtized alatt e hazát megszerezte, mégis külföldre tör, sok vért ontva maga is vérzik és két nagy vereség után kétségtelenül a hunok és az avarok sorsára jut, ha csak vértől pá-

rolgó fegyverét a béke fejedelme előtt le nem teszi és a kereszténységet fel nem veszi.

Kard foglalta el.

Kereszt-tartotta fenn a hazát.

Nemzetünk a kereszténység felvétele által belép ugyan az európai népcsaládba, de nem olvad be; fejedelme a kor intézményei szerint nem lesz alárendeltje, hibérese a római császárnak, hanem a pápától nyert koronával megkoronáztatva, mindenkitől független és önálló királyságot alkot.

E korona hatalmat ad a királynak és tekintélyét körül emeli, de bensőség, lelkiismeretében megkötö, mert az alkotmány megtartására kötelezi.

Szent koronánk e szerint mint védő cherub lebeg király és nemzet felett, mindegyiknek jelezve kötelezéseit, mindkettőnek biztosítva kölcsönös jogait.

Igy született újra a százéves Magyarország a keresztény hit ölében.

Ez esemény nemzetünk sorsának forduló pontja, a trón támasza, szabadságunk biztosítéka, fénykorszakaink forrása, megpróbáltatásunk erőssége, létünk alapköve.

Mivé lettünk volna e nélkül? Azok a viharok, melyek fölöttünk elvonultak, számban nagyobb, erőben hatalmasabb nemzeteket is elpusztítottak volna!

Hisz óriási hatalmak hányszor zuditották reánk hadaikat?

Később századokon át testünkkel fogtuk fel a Nyugat ellen intézett támadásokat, melyek alatt templomaink, iskoláink, városaink, falvaink elhamvadtak, testvérünk százezrenként fogságba hurcoltattak; és ezen vesztéjes időszakban még saját magunkkal is küzdöttünk életre, halálra.

Ha mindezeket csak futólag olvasod, nemzetem, el kell ismerned, hogy Isten erős keze tartott fenn.

Miért tartott fenn?
Mert azoknak — egyeseknek úgy, mint nemzeteknek, — kik őt, mint atyjukat tisztelik — hosszú életet ad.

Megdöbbenve olvasom a szent könyvben a következő fenyegetést: „Az Ur megveri és kitépi Izraelt a jó földről, melyet atyáinknak adott és elszőrja őket, ha nem tisztelik őt.“

Nemzetünknek volt sok bűne, de volt egy nagy erénye: hogy Isten nem tagadta meg soha — tiszteletét törvénykönyvébe igtatta.

Fentartott Isten azért is, mert sok pártfogónk volt az égben.

Nincs nemzet, melynek uralkodó családja annyi szentet számlálna, mint maga az Árpádház.

Leghatalmasabb közbenjárónk volt mégis a mi Nagyasszonyunk, kinek alakját zászlóinkra himeztük, pénzreinkre vertük, tiszteletét, szeretetét versekben zengedeztük.

Midőn bűneink sokasága miatt magához az Urhoz folyamodni féltünk, veszély idején százezrek, milliók ajkán hangzott fel az ének:

Boldogasszony Anyánk,
Régi jó Patronánk,
Nagy inségben lévén,

Igy szólit meg Hazánk:

Magyarországról, édes hazánkról
Ne teledkesélj meg szegény magyarokról.

Isten véghetetlen irgalmából jutottunk el
tehát az ezredik évhez.

Légy üdvözölve, légy áldva, e magasztos
ünnepén, igénytelen hű fiadtól, drága hazám!

Áldott legyen földednek minden hantja,
mely annyi szent hamvát takar, áldott legyen

földednek minden göröngye, melyet hőseink vére
öntöze és munkás népünk verejtéke nedvesít.

Áldott legyen földednek minden családi
tüzhelye, melyet vallásunk megszentelt.

Légy üdvöz, légy áldott
Felséges királyom!

Nemzetem atyja!

Isten irgalmából te vezetted be e nemzetet
a második ezerévébe, nem a fegyverek zűréjével,
hanem bölcseséged fényével, szereteted me-
legével.

Esdve kérem a Királyok Királyát, nyujtsa
ki védő karját Felséges személyedre; öntse,
áraszsa rád kegyelmeinek bőséges teljét, hogy
ennek világhosszágánál részletesen és tisztán fel-
ismerve nemzeted ügyeit, átlátva bajait, bátran
és szerencsésen teljesíthessed és oldhassad meg
mely kötelességgérzettel, alkotmányos hűséggel
és lankadatlan fáradsággal kezelt királyi tel-
adatokat.

Adjon neked az Ur csendes országot, hű
tanácsadókat, jó népet, erős hadsereget, tartós
békességet, hosszú életet, hogy népedet szent-
ségben és igazságban még soká boldogan vezet-
hessed.

Légy üdvöz, légy áldott Felséges Király-
ném! Fogadd el e templomban, hol megkoro-
názattál legmélyebb hódolatunkat, legőszintébb
szeretetünket irányunkban mindig tanusított
jóságodért, szeretetedért.

Áldólag emlékszünk, hogy midőn nemze-
tünk anyjává lettél, édes anyai nyelvünkön
szólottál hozzánk; áldólag emlékszünk, hogy
azt az aranyfonalat is anyai gyengéd kezéd
szötte, mely hön szeretett királyunkat a nem-
zettel elválaszthatatlanul összekötötte.

Légy ezután is gyámolítója a szegények-
nek, vigasztalója a szenvedőknek, közbenjárója
a trón előtt kegyelemért eszedzőknek.

Földi királynének!

Földi anyánek!

Legyen életed utain vezérlőd, oltalmazód
az égi királyné, az égi szűz Anya.

Legyen áldás a királyi gyermekeken!
Legyen áldás az egész uralkodó családon.

Fel a szívekkel!

Fel Nemzetem!

Megtartani, felvirágoztatni, boldogítani az
ősök által elfoglalt és nekünk örökségbe
hagyott hazát, ez a nagy és nemes feladat
vár Nemzetem, reád.

Igaz! A láthatár kissé borus, de máskor
sem volt mindig tiszta feletted az ég.

Sokszor állottál már sírod szélén s mégis,
midőn azt hiték rólad, hogy kiirtottak — te
gyarspodtál; midőn azt vélték, hogy megaláz-
tak — te diadalmaskodtál; midőn azt gondol-
ták, hogy meggyengítettek — te erősöd-
tél; most is ezer év után nem megfogya, nem
megtörve, hosszú nemzeti életednek nem alko-
nyán, hanem delén, erőteljesen lépsz át a mi-
sodik évezredbe.

Legjobb királyod uralkodása alatt sorsod
saját kezébe van letéve.

Vigyázz!

A letűnt nemzetek legtöbbjének nem kül-
ellenség, hanem önfia vágta sebet.

De bármennyire összetartasz, Isten nél-
kül nem boldogulhatsz Nemzetem! Azért azt a
törvényt, melyben ezer éves létedet megöröki-
ted, melyben az isteni gondviselést, a vallásos
áhitatot, a király iránt való hűséget, a haza-
szeretetet megemlíted, ne csak a forumnak, hi-
deg és érzéketlen márványtáblájára, hanem lel-
kedbe is mélyen vésd be.

En Nemzetem!

Isten megparancsolta egykoron szolgáljá-
nak, hogy a népet, midőn az ígélet földjére
lép, áldja meg.

En is, Urannak méltatlan szolgálója, ez
ünnepélyes órában áldásra emelem kezemet és
imádkozom:

Hallgassa meg, Nemzetem, a te könyör-
gésedet az Ur és szorongatottság idején irgal-
mas arcát megörvénnyel áldd!

Legyen veled, a jövőben, mint volt
Atyáiddal a múltban.

Adjon bőséget az ég harmatából, a föld
kövérségéből, hogy inség nyomor, ne látogas-
són meg téged.

Tegyen nagy és erős nemzetté és magas-
talja fel nevedet minden időben.

Ha ellenség törne rád, harcra szóljon mellet-
ted és segítse kivívni győzelmedet. Adj meg
Neked az Ur félelmének jelkét, hogy megtar-
thassad vagy megszerezthessed őseid erényeit,
nehogy valaha meginassad azon erős alapo-
kat, melyekre atyáid hite építette az országot.
Adj meg neked az Ur bölcseségének jelkét,
hogy felismerjed az igazi haladás ösvényét,
nehogy erkölcsödben megromolva, erődben meg-
fogyatkozva, elveszítsd e földet, melyet a te
Urád Istened adott neked.

Uram, hallgass meg imádságomat! Szep-
lőtelen Sziz Anyánk, régi nagy Patronánk, ese-
dezzél éretünk, hogy az Atya, Fiu és Szent-
lélek áldása legyen velünk mindenkor.

Amen!

BELFÖLD.

— Bizalmatlanság a kormány ellen.

A főrendiház e hó 8-án kezdi meg a költség-
vetés tárgyalását. Mint megbízható helyről
értesülünk, nagyobb vita nem lesz, hanem
bizalmatlansági indítványt nyujtanak be a
kormány ellen.

— Az általános választói jog tárgya-
ban a függetlenségi párt e hó 10-én, Buda-
pesten országos népgyűlést fog tartani, melyen
az ország több városa képviselve lesz. A hang-
zatos felhívást Ugron Gábor boszotta ki,
többek közt ezeket mondván: „Harczunk a
népjog csatája lesz, melyben jogot nyerne-
nek jogtalan milliók és, a joggal bírók nyerne-
k védő társakat.” — Örömlőnkre szolgál, hogy a
Néppárt e programponjtát a függetlenségi-
ek is kitűzték zászlójukra.

Néppárti gyűlések.

Miként már említettük, a néppárt lan-
kadatlan buzgalommal halad kitűzött célja
felé, mely nem más, mint a magyar nép
hithűségének megerősítése és politikai ön-
tudatának fölblesztése.

A jövő héten az ország három külön-
böző vidékén lesz népgyűlés és pedig:
Privigyén, a felső-magyar-
országi Nyitramegyében május hó 10-én,
Kun-Szent-Mártonban, a vitéz
kunok ivadékaiknak székvárosában és
Apatinban, a Bácska és dél-Magyar-
ország egyik legnépesebb községében má-
jus 14-én, áldozó csütörtökön.

Különösen nagy fontossága a délvi-
dégi választó polgárság gyűlése, mert itt
alkalma lesz meggyőződni az egész or-
szágnak, hogy bár különböző ajku hon-
polgárok seregenek egybe a néppárt hívó
szavára: a néppárt nem „kaczerkodik“
a nemzetiségekkel, nem tesz nekik külön
ígéreteket, hanem hirdeti azt, a mi a jog
és a méltányosság szerint e haza minden
polgárát megilleti.

A bácskaik 1893. novemberében tar-
tottak egy impozáns katolikus gyűlést
Szabadkán; azóta semmi összejevetelük,
semmi politikai manifesztációjuk nem volt.
A néppárt elvei ennek daczára széles kör-
ben hívekre találtak, s a mostani nép-
gyűlés egyike lesz a fontosabb politikai
demonstrációknak. A gyűlés szónokai

közt lesz lapunk felelős szerkesztője,
Barabás Albert is, kisa-néppárt poli-
tikai jogosultságát fogja kifejezni.

A kun-szent-mártoni népgyűlés tárgy-
sorozata már véglegesen és pedig a követ-
kezőképen van összeállítva:

1. Elnöki megnyitó. Tartja: Esterházy Miklós Móríc gróf.
2. A néppártól. Tartja: Buzáth Ferenc gyógyszerész.
3. A kisgazdák érdekeiről. Tartja: Zichy Aladár gróf.
4. Az „új rend”. Tartja: Kálmán Károly plébános.
5. Elnöki zárászo.

A privigyei népgyűlés 10-én délután
lesz a város piacznán ezzel a programmal:

1. Elnöki megnyitó; tartja magyarul: Esterházy Miklós gr. 2. A kisgazdák érdekei; tartja tótul: Juriss Mihály, c. kanonok és plébános. 3. A néppártól; tartja tótul: Zmeskál Zoltán, nagybirtokos. 4. Az adóügy és a néppárt; tartja németül: dr. Zelenyák János országos képviselő. 5. A hitelszövetkezetekről; tartja németül: Rakovszky István, cs. és kir. kamarás. 6. A választók jogairól; tartja németül: Bonitz Ferenc szerkesztő. 7. Elnöki zárászo; magyarul: Esterházy Miklós gr.

Elveink diadalmas térfoglalását ör-
vendetesen hirdeti az a mozgalom is, mely
a székváros szomszédságában, egyik leg-
tekintélyesebb megyei járásban: a váczzi-
bana, indult meg a néppárti lobogó ki-
bontása iránt. A váczzi járás hangulata tel-
jesen meg van nyerve a néppárt magasz-
tos eszméinek s most már maga az intelli-
gens közönség sürgeti ott a párt ismer-
tebb előharcosait, hogy a járásban is
tűzzék ki a néppárti lobogót, tartsanak
mielőbb néppárti nagygyűlést
Váczott is, melynek hatalmas sikeréről
több előkelő földbirtokos s a választó pol-
gárság koriferusai máris kezességet vállal-
tak. A jelszó ott is „Eljen a néppárt“ ma
már s a választók tulnyomó része csak a
kezdemenyezést várja, hogy egy tüntető
nagygyűlésen nyiltn is, a néppárt zás-
zala alá sorakozzék.

„Jön a tatár!”

A néppárt legújabb röpiratából, melyet
legutóbbi számunk vezércikkében méltattunk,
ezuttal közzöljük a befejező részt, mely így
hangzik:

Szervezkedni.

Ha te elolvastad azt, hogy „Mit akar a
néppárt?” és azt mondtad reá: ejnye, mintha
csak a számból vette volna ki a szót az, a ki
azt írta, hiszen én is éppen ezt akarom, vagyis
ha szívvel-lélekkel „néppártivá” lettel, ez még
nem elég.

Volt egyszer egy ember, a ki összefut-
kosta a boltokat és mindenütt a 47-ik számu
sorsjegyet kereste. Végre megtalálta, meg is
vette és rajta „Haupttreffert” csinált, vagyis
megnyerte a főnyereményt.

Nagyon természetesen, mindenki azt kér-
dezte tőle, hogy ugyan mi sugta meg neki,
hogy ép az a 47-es szám lesz olyan szer-
encsés?

„Hát kérem az nagyon egyszerű! — fe-
ltele — egy nagy emeletes házat láttam ál-
momban, melynek hét ablaka vala és azok
mindgyikén 7—7 kis macska nézett ki. Meg-
sokszoroztam tehát a macskák számát az abla-
kokéval és annak eredményét betettem a nagy
lutribba, lévén hétszer hét — negyvenhét!”

„Hiszen hétszer hét az 49 és nem 47!”
mondák neki a körülállók, mire ő bambán így

válaszolt: „Az ám, nem is tudtam; no, de nem bánom, csakhogy megvám a haupttreffer!“

„Oh boldog butaság!“ sóhajtották hallgatói és talán azóta vált közmondássá, hogy „az ostobát üldözi a szerencse!“

De hát „csak egyszer volt Budán kutya-vásár!“ csak egyszer vált be szerencsésnek a számolásbeli hülyeség.

Mert hát, tudod, a néppártban is számolni kell, még pedig okosan, pontosan.

A ki se lát, se hall; a ki csak „magának van, mint az özvegy ürge!“ nem használ az se magának, se másnak.

Sok ugy-e a katona, mégis, ha azt akarja a hadvezér, hogy győzzön, riadózt fuvat, vagyis összegyűjti a katonákat. Lásd, én is azt akarom, mikor azt mondom, hogy „szervezkedni“ kell, vagyis összegyűjteni a néppárti szavazókat, mert ha csak egyenként megyünk az ütközetbe, bizony-bizony elverik rajtunk a port.

De valamint a hadvezérnek tudnia kell, hogy hány emberből áll a serege, és azt is, hogy ki kicsodás benne, egy a néppártnak is ismernie kell embereit, erejét, de ezt csak úgy érheti el, ha együvé gyűjtötte hiveit.

Szervezkednünk, összeállnunk kell tehát közösen, kerületenkint, mert különben csak „vergődünk, mint hal a harasztban.“

Ott, hol a plebánus ur vette, vagy veszi kezébe a dolgot, már is sikerült az, még pedig fényesen. Ki-kij tudja már, hogy hányat ütött szomszédjánál az óra, hogy magyar-e, vagy „tatar“, néppárti-e, vagy liberális. Nekiálltak emberül és nem is jártak csehül; az egyik lett elnök, vagyis vezér, a másik kapitány, a harmadik tizedes, a negyedik közember, de mind vitéz, a mint ezt megmutatták a nemrég megtett megyei és városi bizottsági tagok választásánál, a melyek alkalmával ott, hol már szervezve, rendezve volt a néppárt, csufosan kibukattatta a „tatarokat“, a liberálisokat, ugy, hogy volt község, hol a néppárti 214 szavazatot is kapott, míg a „tatar“ jelölt csak egy ötöt, hatot, hogy csak egy ötölt-hatolt bele.

De hát nem mindenütt lehet a plebánus ur a néppárt vezére. Az egyik beteges, a másik öreges, a harmadik meg másként van gátolva; ott tehát másnak kell a néppárt zászlaját a kezébe fognia s a szavazókat körüle csoportosítani.

De hát ki legyen az? Csak vigyázatok, hogy ugy ne járjatok, mint tatárjáráskor a mikolaik, kik — egy gyaloghídon kellvén áthaladniok — addig kinalgatták egymást az elsősegél, míg a tatarok utolérték és jól el is püfölték őket.

Tehát ne sokat tanakodjatok, de az elsősegért viszont ne is marakodjatok, mert „verekedő pástorok közt bucsut ül a farkas“, hanem a ki bír némi értelemmel és hazafias értelemmel, gyűjtse maga köré polgártársait és alakítsa meg a néppártot községében, vagy írjon fel Budapestre a néppárt orsz. központi irodájába (József-körút 31/B.), hogy az a szervezkedésben segítségére legyen.

Minden tiz néppárti szavazó mellé állítson egy „tizedest“, ki azoknak gondját viselje s őket a választások idején a szavazásra elvigye; minden tiz tizedes fölé pedig egy „kapitányt“, kit a vezér, a pártelnök kitanít, s ki majd azután megmondja a tizedeseknek, hogy mi a teendő.

Lásd, a „tatarok“ is így tesznek. Ott van nekik minden községben a „tizedes“ helyett a jegyző, a „kapitány“ helyett meg a főszolgabíró, a kik ugyancsak erősködnek, hogy mindenütt a „tatar“ pártiak, a szabadelvűek győzzenek.

Ha ugy, a mint imént mondtam, szervezkedünk minden helyen, minden helységben, jöhet akkor török, tatar, a babér a mi főnkre száll.

De hogy ez csakugyan ugy legyen, kell, hogy valamennyien s z a v a z z u n k!

Már most csak az volna még hátra, hogy megdud a módját, hogy mikép forgasd a fegyvert, vagyis, hogy mikép szavazz? — mert hát „minden puskának meg van a maga fogása.“

Az első az, hogy legyen szavazatod. Lásd

az első fortélyá annak a „tatarok“ az, hogy e tekintetben kijátszszon s így fegyveredtől megfoszszon.

Hallhattad, vagy olvashattad tavaly nyáron, hogy hány százat és ezret raboltak meg azok a „tatarok“ szavazatuktól; résen állj tehát és védelmezd meg voksodat! Mivel „az ur pokolban is ur“ ezzel a „tatarok“ sem igen mernek kikötni; de annál inkább teszik ezt a földmivessel és iparossal. Én tehát ezeknek mondom el azokat a módokat, a melyekkel megszerezhetik vagy megmenthetik voksukat.

A még most is érvényben levő 1874. XXXIII. törvényczikk 3. és 4. §-ai szerint választóképességgel, vagyis szavazattal bírnak a földmivések közül azok, a kik legalább 20 évesek és kik városokban oly földet bírnak, mely legalább 16 ft tisztá jövedelem után van földadóval megróva, bármekkora legyen is aztán az adó; nagy- és kisközségekben pedig, a kiknek birtoka urbéri értelemben vett egy fertálytelket, vagy ezzel hasonló nagyságu földmennyiséget teszen ki, legyen az akár külön a saját, akár pedig feleségök vagy kiskoru gyermekeikkel közösen nevékre telekkönyvelve.

A legtöbb csempeszéget ezzel az „egy fertálytelkekkel“ követik el azok a „tatarok“, nem „urbéri értelemben“ vevén azt, hanem a közbeszéd szerint.

A legtöbb helyen ugyanis „egész telkes“ gazdának oly embert neveznek, kinek 60—80, sőt több holdból áll földje is van, és így „fertálytelkesnek“ csak olyat tekintenek, ki 15—20, sőt 30 holddal bír.

És a szavazatot is ezen nagy kulcs szerint osztogatják. Ez azonban nem helyes, nem igazságos, hanem „tataros“, csufondáros, csaláságos.

A „telek-fertályt“, mely után minden embernek voks dukál, még pedig ugy, hogy attól öt senki fia meg nem foszthatja, nem a közbeszéd, hanem a törvény szabja meg, mely meghatározza külön-külön minden egyes megyében, hogy mennyi ott az „urbéri értelemben“ vett egész telek (s így annak negyedrésze a fertálytelket is) és ehhez kötötté a voksot, a szavazatot.

Az az „urbéri értelemben“ vett fertálytelek pedig (Csanád- és Csongrádmegyét, hol a legnagyobb 12; továbbá Bács-, Temes-, Torontál- és Krassó-Szörénymegyét, hol ismét 11, kivéve) sehol, egy megyében sem áll több, mint 9, azaz kilencz katasztrális holdból, ugy, hogyha valakinek ennyi földbirtoka van, tekintet nélkül a földje után fizetett adó mennyiségére, biztosan szavazó polgár, bárhol lakjék is nagy Magyarországon területén.

Mondom biztosan, levén az a legeslegmagasabb mérték, mert lehet ám valaki sokkal kevesebb földbirtokkal is szavazó, ha t. i. községe, a melyben lakik, nem a legmagasabb, hanem az alacsonyabb földosztályba van a törvény által sorozva, mit a községházán lehet megdudni, ha az ember az ugynevezett „országos urbéri összeírás“ a jegyző urtól kikéri, melyet az bárkinek megmutatni tartozik.

Az iparosokra, kézművesekre nézve pedig azt mondja az idézett törvény 6-ik §-a, hogy városokban akkor van voksuk, ha legalább 105 frt évi jövedelem után, és községekben, ha legalább egy segéd után van reájok adó kivétel.

Hogyha kétkezel, vajjon van-e voksra jussod, vagy jussod levén arra, ha kitudtak a „tatarok“ a választók listájából, mond el bajodat a papodnak, vagy add azt elő akár élő szóval, akár írásban itt Budapesten a néppárt orsz. központi irodájának (József-körút 31/B. szám) az s, t. i. a papod, vagy ez, t. i. az iroda majd utba igazít.

Ha, jogod levén szavazatra, azt akarod, hogy valóban be is juss a választók névsorába; vagy ha már benn voltál, vigyázni törekszel arra, vajjon nem hagyának-e ki belőle a jövő választásra, el kell menned, és menj is el okvetlenül május hó elsőjéjétől kezdve több ízben nem a község, hanem a jegyzőháza és kérdezd meg, megkezdte-e már az arra kiküldött bizottság a választók összeírását, mert noha a törvény szerint ezt ki kellene dobolnoki, vagy más módon közhírré tennoki, mégis nem egy helyütt fileltek és filelnek erről az elüljárók, mint nyul a bokorban.

Ha azután megcsiped azt az összeíró bizottságot, add elő neki kívánságot, de ezzel még ne elégedjél meg, még akkor se, ha megígérték, hogy bevesznek a listába, hanem köve hívd a komának, ne rösteld a fáradságot és menj el még egyszer (megtekinteni, hogy jól írták-e be ezt az ötöt: nevedet, korodat, állásodat, lakhelyedet és házszámodat?) a jegyzőháza július hó elején, a mikor szintén előzetes kihirdetés után (legalább így kellene lennie!) közszemlére teszik ki a megyei vagy városi központi választmány által összeállított szavazó-listákat.

Ha nem vagy bennök, vagy nem jól vagy bennök fölve, adj be irást ellene, ahhoz az említettem központi választmányhoz, a mely dologban majd kezre jár a papod, vagy a helységed néppárti elnöke, kapitánya.

Szóval éber légy, mert ha nem figyelsz, vagy ha elkésel, bottal ütheted a szavazatod nyomát; „késő vendégnek csont a vacsorája!“

Megyei közgyűlés.

A május 4-iki közgyűlés kellemes meglepetést szerzett Fejérvármegye tisztviselőinek. Egyhangulag megszavazták, hogy a milleniumi esztendő a tisztviselők szolgálati idejében, a nyugdíjképességet illetőleg, három esztendőt számítson. E gavalléros határozat volt a gyűlés egyetlen érdekes momentumá. A mi körül vitát reméltünk: a soproni szájkosaras indítvány egyszerűen papirkosárba az irattárba került. Nem akadt elszánt ember a legbuzgóbb liberálisok közt sem, a ki ennek a reakcionárius indítványnak pártjára kelt volna, a főispán pedig, igen tapintatosan, se nem látott, se nem hallott.

Tárgyszerozat előtt választásokat ejtettek meg. A központi választmányba báró Salamon Mihályt, a loavató bizottságba elnökül gr. Szapáry Ivánt, becsüskül Burján Aladárt, Lukács Lászlót és Tauscher Dénest választották meg. A sárszentmiklósi kerületben június 5-ére tűzték ki az új megyebizottsági tag választást.

Az alispáni évi jelentés, továbbá az árvaszéki elnök és tiszti főorvos jelentéseinek tudomásul vétele után Szűts Artur főjegyző előterjesztette Lits Gyula orsz. képviselő és megyebizottsági tagnak a tisztviselő nyugdíj-idejére vonatkozó indítványát.

A távollévő Lits helyett Detrich Zsigmond szólalt fel, s elismeréssel adózván a tisztikar mindenkor tapasztalt buzgalmanak és képzettségének, azt javasolta, hogy az indítvány a millenium emlékére egyhangulag fogadtassék el.

A közgyűlés éljenzéssel fejezte ki hozzájárulását, mire a főispán ennucciálta a határozatot, Huszár Agoston alispán pedig a tisztikar nevében hálás köszönetet mondott, kiemelve, hogy nem annyira az anyagi előny, mint a morális elismerés teszi őket boldogokká.

Bejelentették ezután, hogy a pótbizottsági tagok választása ellen kifogás nem adatott be, ennél fogva Balassa István, Perl Jenő és Moro Mihály mint biz. tagok igazoltatnak.

Tudomásul vették, hogy az alispán a pozsonyi koronázási emlékszóbor alapzatához a megye területéről 1/4 köbméter földet küldött; továbbá, hogy a belügyminiszter az adófelszámolási bizottság elnökévé Madarász Lipótot és Vértessy Józsefet nevezte ki, s hogy a kereskedelmi miniszter gr. Zichy Jánosnak és Rózsai Károlynak előmunkálati engedélyt adott Felső-Bárándtól Kálozig terjedő helyföldéki vasutra.

Az átiratok közül hozzájárultak Abauj-Torna megyéhez, a mely kéri a képviselőnek, hogy a megyék ne legyenek kénytelenek törzskönyveket vezetni a dülöntakról. Pártolólág tudomásul vették Győr megye feliratát, hogy a kisebb pénzintézetek is becsáthassanak ki adómentes zálogleveleket, ugyszintén Torontálmegyét a minimális utadó kisebbség tételére ügyében.

Sopron város átirata a képviselőházi szólásszabadság korlátozása tárgyában Szűts főjegyző előterjesztésére egyhangúlag ítéltetett.

A közgyűlés megengedte, hogy a városi országos siktetnema intézet és a tiszafüredi emlékszóbor javára a megye területén gyűjtés eszközöltesse.

Vita nélkül járultak hozzá, hogy a tisztii nyugdíjalap ezentul is a megyei takarékpénztárban kamatozzék, s hogy Szeniczey Ödön és társai csak akkor kapják meg a megye által a sárbogárdi vasútra megszavazott 200,000 frtot, ha a törvényjavaslat szentesítve lesz.

A megyei árvaház jelentése augusztusban fog betérjesztetni, mert nem volt idő a tervek és költségvetés betérjesztésére.

Vál község ama kívánságát, hogy a községi teendők a jegyző és segédjegyző közt egyforma felelősség mellett megosztassanak, a közgyűlés visszautasította azzal, hogy felelősség mindenben a jegyzőt terheli.

Végül több községnek az előterjesztését és költségvetését az állandó választmány javaslata szerint helybenhagyták.

Székesfejervár milleniumi ünnepe.

Városunkban az ünnepek május 10-én, vasárnap kezdődnek, a templomokban tartandó hálaadó istentiszteletekkel. A székesegyházban nagymise lesz, melyen a megyés püspök, dr. Steiner Fülöp fog czelebrálni. Az alkalmi predikációt Mayer Károly kanonok, szemnáriumi rektor tartja. A istentiszteleten az összes hatóságok, testületek és egyesületek megjelennek. A megyei tisztviselők a megyeház másodemeleti kistermében gyülekeznek, s a főispán vezetése alatt testületileg vonulnak a székesegyházba.

Felhívjuk városunk polgárságát, hogy a napon lobogózza a felhazait. A nemzeti trikolor hirdesse minden utcában, hogy azon a napon, amikor az Egyház ünnepli a milleniumot és könyörgő fohással járul az egék Urához a nemzetért: az ő koronázó város minden polgára ünnepet ül.

A reáliskola ünnepe.

A lapunk legutóbbi számában megjelent program kiegészítésül közöljük a főreáliskola által rendezendő ünnepély sorozatát:

Május 10-én délelőtt istentisztelet, melyen a tanulók saját vallásfelekezeti templomában tanári vezetés alatt vesznek részt.

Délután 3 órakor iskolai ünnepély az intézet tornatermében, következő sorozattal:

- 1) a) Jelige „Szép hazánkért élünk halunk!” b) Petőfi Honfida. Előadja a főreáliskolai énekkar.
- 2) Borotján Sándor a. tanár beszéde. 3) a) Major Gyula pályanyertes magyar sonatája. b) Hubay Jenő hegedűelője. Előadja Schwarzbach Flóra kisasszony és Horváth Ede főreáliskolai zenetanár.
- 4) A magyarok istene, Petőfi Sándortól. Szavalja Tóth Ferenc VIII. oszt. tanuló.
- 5) a) Tinódi: Ti szegény magyarok. b) Amadé: Tóborzó. Előadja a főreáliskolai énekkar.
- 6) Széchenyi, Kossuth, Deák. Felolvassa Longyel Aurél VIII. oszt. tanuló.
- 7) Magyar népdalok. Előadja a főreáliskolai énekkar.
8. Részlet Katona József „Bánk bán”-jából. Bánk bán és Tiborcz párbeszéde. Szavalják Stern Izidor VIII. oszt. és Maller Béla VII. oszt. tanulók.
- 9) Szózat. Előadja a főreáliskolai énekkar.

Társas lakoma.

A május 12-én rendezendő társaslakomára vonatkozólag Tóth Aladár orsz. gyűlési képviselő és Vértessy József ügyvéd a következő felhívást bocsátották ki:

Fejervármegye és Székesfejervár szab. kir. város törvényhatóságai által 1996. évi május hó 12-én rendezendő ezredéves helyi ünnepélyt esti társas lakoma fejezendi be. Ennek rendezésével alulírottak lévén megbizva, azon kérelemmel fordulunk Fejervármegye és

Székesfejervár szab. kir. város nagyérdemű közönségéhez, hogy a lakomáu részt venni s ebbeli szándékukat a Vörösmarty-körben a tóvárosi olvasóköri Szlavik Zsigmond ur Szerkerák és Hornyánszky ur kereskedésében leteett ivnek folyó hó 7-éig leendő aláírása által alulírottakkal annyival hó 7-éig leendő helyiségekben, mert a lakomát adó vendéglőssel létesített megállapodás értelmében későbbi jelentkezéseket el nem fogadhatunk. — A társas lakoma körülbelül 2 frtba fog kerülni.

Táncvigalom.

Több oldalról nyilváníttott azon óhaj folytán, hogy a folyó hó 12-én tartandó helyi ünnepélyt követő társas lakoma esetleg tánczczal kötéssék egybe, folyó hó 7-én csütörtökön d. u. 6 órakor a Vörösmarty-kör helyiségeiben értekezlet tartatik. Erre az érdeklődő családok és fiatal emberek ez uton hívatnak meg.

A társaskörök ünnepe.

Május 12-én délutánra volt tervezve a megyei és városi körök ünnepe a megyeház disztermében. Miután a hely szűknek látszik, az ünnepélyt hétfőn, e hó 11-én esti 6 órakor tartják meg a színházban.

A műsor a következő: 1. Megnyitó beszéd Tartja Vértessy József, a Vörösmarty-kör igazgatója. 2. Kölesey Hymnusa. Előadja a déli vasuti, polgári és iparosi ifjúsági egyesített dalkör. 3. Ünnepi beszéd tartja dr. Kuthy József. 4. a) Jelige. (Szép hazánkért élünk, halunk!...) b) Ti szegény magyarok. (Tinódi) c) Tóborzó. (Amadé) Előadja a főgymnasium és főreáliskolai egyesített énekkar. 5. „Ezer év alapja.” Felolvassa dr. Horváth Ciryll. 6. Petőfi honfida. Előadja a déli vasuti, polgári és iparosi ifjúsági egyesített dalkör. 7. Záró beszéd. Tartja Mátyi Mihály, a tóvárosi kör igazgatója. 8. Szózat. Előadja a főgymnasium és főreáliskolai egyesített énekkar. Az énektrészeket dr. Vass Bertalan főgymnasiumi tanár vezeti, zenével a császári és királyi 24. tábori vadász zászlóalj fogja kísérni.

Székségesnek látjuk a tervezett ünnepségekkel kapcsolatban újból fölvetni a kérdéseket:

1. Miért nem rendez a város népiünnepélyt, a melyben az egyszerű polgárság mindkét nembeli része örömet találhatna?
2. Miért nem vendégeli meg a város a szegényeket, holott oly közeli is, mint Duna-földvár, erre a célra tetemes összeget szavazott meg?

Fejerváriak a kiállításon.

Jóllehet Székesfejervár nem tartozik az iparúzó városok közzé, s nincsenek nagyobb szabású ipartelepeink: a millenárius kiállításon mégis képviselve vagyunk. Annak a csekély összegű támogatásnak igénybevételével, melyet a város szavazott meg az iparosok részére, összesen kilenczen vitték el kiállításra portékáikat, hogy résztvegyenek a magyar ipar országos versenyében.

Az egyes kiállítók a következők:

1. Szalay Gyula műorgona-készítő: új rendszerű pneumatikus nagy templomi orgonával, a melyen az iparcsarnokban állandóan játszanak.
2. Kovács György, Komlósi Lipót és Hirtling Pál kocsigyártók 1-1 fél fedeli újabb szerkezetű ruganyos kocsiak.
3. Krén Ignác szabadalmazott különféle kályhakkal.
4. Weisz és Tulljuhógyáros és Kovács Ferenc timár különféle bőrkészítményekkel.
5. Keszezy Mihály székgyáros az országban egyedül tömören hajlitott faneműekkel.
6. Mayer Lajos különféle mázoló munkákkal.

Táviratok.

A szerb zászlósértés.

Budapest, máj. 6. (Saját tud. táv.) A képviselőház mai ülésén Kossuth Ferenc hivatkozva Bánffynak a zágrábi eseménél tett nyilatkozatára, hogy külföldön történt zászlósértés szigorubbán bírálendő el, kérdi, hogy a kormány mily megtorló lépéseket tett?

Ugron Gábor hasonló szellemben interpellált.

Bánffy Dezső báró kijelenti, hogy a szerb miniszterelnök értesítette belgrádi követünket, hogy a tüntetés megakadályozásában vétkes két főtisztviselő elbocsátatott, s azonkívül sajnálatát fejezte ki a történet fölött.

Kossuth Ferenc nem tartja ezt eléendő elégtételnek. Európai formák közt kellett volna a bocsánatkérésnek végbemenni.

A ház többsége a választ tudomásul vette.

Polgármester választás Bécsben.

Bécs, máj. 6. (Saját tud. táv.) A község-tanács ma választott polgármestert. 136 szavazatból 94 szóval a keresztény-szocialista párt jelöltje Strobach József választatott meg. A liberális dr. Grübl 42 szavazatot kapott. Strobach a választást elfogadta, s kijelenté, hogy Lueger a nép érdekében áldozta fel magát, de ő szívesen átadja helyét neki, ha a viszonyok változnak. Egyben kifejté, hogy keresztény szellemben fogja Bécs ügyeit vezetni.

Városi és vidéki hírek.

— László főherczeg emléke. Klotild főherczegnő, mint Fiuméből írják lapunknak, azóta, hogy fia, László főherczeg meghalt, egészen meg van törve s most is gyöngékedik. Szerencsétlenül járt boldogulja emlékére a budapesti vörös kereszt kórházban ágyalaptványt tesz. Fiume közelében pedig, a tenger partján menedék helyet alapít vér- és csontbeteg gyermekeknek László menhely ezimen.

— Fényes esküvői szertartásra gyűlt össze kedden délelőtt, főként városunk előkelő hölgyközönsége, a székesegyházban. Dr. Fiáth György megyei árvaszki ülönk tartotta esküvőjét Dieballa Mariskával. Dieballa György városi képviselő leányával. Násznagyok voltak: Meszleny Lajos országgyűlési képviselő, Detrich László, Say István és Detrich Zsigmond földbirtokosok; nyoszoló asszonyok: Meszleny Lajosné és Say Istvánné; nyoszoló lányok: Dieballa Erzsike, Fiáth Sarolta és Schwarzbach Flóra. A násznépnek egy templomba érkeztek mint távozásakor a székesegyházi zenekar játszott. Az urak nagybörzést diszmagyarban voltak, a hölgyek izléses és gazdag toilletben. Az esketést Károly János apátkanonok végezte, szép beszédével nagy hatást keltvén.

Bevezető szavaiban utalt Vaszary Kolos vasárnapi beszédére, melyet oly fenségségnek tart, hogy minden szónoknak el kellene nemulnia s csak e beszédet ismételnie, hadd menjen át annak tartalma, igazsága és vigasza a nemzet vérebe és a szülék hagyják testamentumba fiaiknak és késő unokáiknak. „Es hogy én — ugymond — „a ti esküvőtökön mégis megmerem nyitni türekeny ajkimat, oka a ti családi ünnepek, oka a ti házassági frigyeteknek megáldása, kiknek családjához régi baráti kötelek fűz; és nem akarok elbocsájtani e szent helyről a nélkül, hogy tanácsot ne adnék új pályátok irányítására.” E meglepő bekezdés után a házassági frigy magasztosságát esetelte a szónok s így folytatta: „Annak pedig csakugyan isteni bölcsességnek kellett lennie, a mely midőn a házasságot létrehozta és a szentség méltóságára emelte, oda helyezte azt a szív szeretetének templomába, a szivébe, mely csodás alkotásnál fogva a vonatkozó keresésében mindig szűkebb és szűkebb köröket alkot maga körül és midőn vonzalmának köre egészen összeszo-

rul eljő a pillanat, midőn így szól: „téged egyedül”, azonnal hozzá teszi azt a másik nagy szót is: **ó r ó k r e!** A sziv ez ünnepléses nyilatkozata alapítja a családot. Láthatjátok keresztény házastársak, hogy az a frigy is, melyet most ti az anyaszentegyház színe előtt kötöttetek, **sírig tartó, felbonthatatlan és valóságos szentség.** És a beszéd legkimagaslóbb része most következik. **És én erősen hiszem** — mondá Károly apát ur — **hogy minden fekkölt és gyönyéd lélek tisztelettel hajol meg az anyaszentegyház azon tanának hiteles igazsága előtt, hogy midőn az Isten oltáránál a magasosn érzelmek e Thabor hegyén két szerető szívből kitört e szó: „téged egyedül és örökre!” sírigtartó és valóságos szentség az a mit kötöttetek.** E beszéd hatása alatt oszlott szét az előkelő közönség. A fiatal pár nászlakoma után, Velenczére utazott.

— **Zászlókérdés Székesfejérvárott.** E czimrel a Magyarországra a következőket írja: „Szomorú dolog, hogy ily nagy nemzeti ünnep alkalmával is ki kell tűnne a nemzet és a hadsereg között fennálló ellentétnek, hogy mikor a királytól kezdve lefelé minden magyar ember ünnepl, a hadsereg beburkolózik a feketesárga zászló redőibe, hogy ne lásson, ne halljon semmit. Ékes példa erre Székesfejérvár is, a hol a katonai parancsnokság ártírt a város-hoz, hogy az ezredéves ünnepségek alkalmából igen szívesen kitűné a kaszárnyákra a magyar nemzeti lobogót, — ha ugyanolyan számban feketesárga zászlóval ellensúlyozhatja a magyar lobogó hatását. A várospolgármestere erre igen tapintatosan az felelte, hogy az esetleges kellemtelenségek elkerülése czéljából inkább lemond a kaszárnyák fellobogzásáról.”

— **Egy magyar püspök boldoggá avatása.** Meszlényi Gyula, a szatmári egyházmegye püspöke, Rómában lépéseket tett, hogy egyik elődjét Hám Jánost a kinek jótékony-sága folytán jöttek létre az egyházmegye összes humánus katolikus intézményei, boldoggá avassák. A püspök Hám János emlékének egy gyönyörű kiadású élettrajzi művet szentelt, a mely latin és magyar nyelven jelenik meg.

— **Szerkesztő változás.** A kormánypart helybeli lapjánál, a Székesfehérvári és Vidékénél szerkesztő-változás történt. Lipcsey Lajostól a felőlő szerkesztést Sztójánovits Jenő, fővárosi hírlapíró és jeles zeneszerző, a „Csárdás” és „Uj Romeo” című balettet sa „Peking rózsája” cz. operette szerzője vette át.

— **Áttérés.** A helybeli székesegyházban május 3-án, vasárnap, ismét áttérés volt. Reggel 7 órakor Bánky György pákozdi születésű napszamos, belátván Luther tévtanát, visszatért az anyaszentegyház kebelébe. A hitvallást Gremspberger István apátplébános kezébe tette le.

— **Egy adós, a ki poffal fizet.** Miután a példa ragadós és utánzókra találhat, igen könnyelmű dolgot művelt Krausz F. Vilmos helybeli kereskedő, midőn egy hitelezőjét pénz helyett poffal akarta kielégíteni. Az eset ápril 21-én játszódott le Krausz Vilmos nádor-utcai üzletében. Ide küldte el a régóta kiegyenlített számlát Deutsch Gyula kereskedő, kinek inasát Krausz azzal bocsátotta el, hogy jöjjön maga a gazda. Deutsch gyanútlanul megjelent, de alig foglalt helyet, Krausz hatalmasan pofon ütötte. Verekedés nem támadt, mert Deutsch higgadtan távozott és ment egyenesen egy orvoshoz visum repertum-ért, aztán pedig elégtételért a büntetőjársírbíróshoz. Az ügyet kedden tárgyalta Schilling Ede aljárásbíró, a ki előtt már mindkét fél kettős minőségben: mint panaszos és vádlott jelent meg. Ugyanis Krausz viszonvádat emelt Deutsch ellen rágalmozás miatt azon az alpon, hogy róla fizetése képtelenség híret terjesztette. A tárgyalás folyamán Krausz, miként ez üzleti körökben szokásos, a pofot tagadásba vette, Deutsch viszont kijelentette, hogy Krausz fizetése képtelenségének híret máshonnan hallotta, s csupán azért kérdezőzködött tovább, mert féltette követelését, melynek kiegyenlítésére már 10 hónapja várt hasztalanul. A beidézett tanuk megerősítették, hogy Krausz tényleg megpofozta hitelezőjét. Ítéletet azonban a járásbíró

nem hozhatott, mert Krausz újabb tanukat jelentett be, hogy beigazolja Deutsch ellen emelt rágalmozási vádját.

— **A képviselőválasztásra jogosultak összejárását** a város területén május 20-án kezdik meg. A munka június 15-ig fog tartani. A központi választmány az összejárásba kiküldte elnöknek Birbauer Jánost, helyettes elnöknek Tóth Arturt, tagoknak: id. Almási Ferenczet, Pálffy Károlyt és V. Szabó Györgyöt.

— **Gyászrovat.** Poklosteleki Ács Albert gyógyszerész és nejét Kuszka Teréz fájdalmas veszteség érte: 7 éves leánykájuk, Lenke e hó 3-án meghalt.

— **Flórián napja.** A felsőváros pátronusának, a tízre vigyázó Szent-Flóriánnak napját ülte meg hétfőn a felsőváros lakossága. Reggel hét órakor az évtizedek óta szokásos szent mise volt a főtemplomban, utána a hívőknek zászlók alá sorakozott lelkes serege körmenetben vonult fel Gremspberger István apát-plébános vezetése mellett a felsővárosi templomba, hol újlag misét hallgattak. A körmenetben résztvettek az iskolás növendékek is.

— **Milleniumi plakátok Budapestén.** Mint lapunknak írják, a milleniumi országos kiállítás királyi megajátásánál virádjára Budapestén minden kapura, minden gázlámptartóra többszöriösen egy kis sötét sárga nyomtatott czédula volt felragasztva, azt kiáltva, hogy: „Éljen a keresztény Magyarországnak”, továbbá az ismeretes antiszcimita refránnal és kívánsággal.

— **A dr. Kosztka-Barabás-affériben,** mint említettük, a honvédpárancsnokság a városi rendőrség által akarta lapunk szerkesztőjét kihallgattatni a Fejérmegyei Naplóban megjelent és dr. Kosztka Emilre vonatkozó közlemény tárgyában. Barabás Albert a főkapitány felhívására tagadólag felelt, nem akartván preczedentet nyújtani arra nézve, hogy saját-ügyben más hatóság is inkvirálhasson, mint az illetékes sajtóbírószág. Egyben azonban bejelentette, hogy akár katonai, akár polgári becsületbírószág előtt, mint magánember, hajlandó felvilágosítást adni. E kijelentése alapján a 8. honvéddandár becsületügyi választmánya Láner tábornok és Albrecht őrnagy aláírásával ellátott levélben fölkérte, hogy ismeresse dr. Kosztka Emilre vonatkozó adatait. Barabás vasárnap délelőtt megjelent a székesfejérvári honvédlaktanyában és a becsületügyi választmánynak megadta a „Fejérmegyei Napló” 28-ik számában megjelent közleményre a felvilágosító adatait.

— **Lemondott iskolaszéki tag.** A márczius 30-án tartott városi közgyűlésen az iskolaszéki tagjai közé dr. Eder Józsefet is megválasztották. A nevezett azonban a tagsággal járó kötelességeknek betegsége miatt meg nem felelhetvén, tisztségéről lemondott. A legközelebbi közgyűlés ennélfogva új választást fog tartani.

— **Hajsza egy könyv ellen.** A városi rendőrséghez utasítást küldött a belligyminiszter, hogy koboztassa el a Ritális vérvád című munkát, melyet német eredeti után Lepényi Miklós adott ki magyarul. Az elkobozást államügyesség kérte, mely sajtópórt szándékoz kiindítani. A múlt hónapban ismertettük e művet, s konstatáltuk, hogy abban nincs semmi igazat a zsidóság ellen, hanem történeti tények soroltatnak fel. Jellemző, hogy az ügyesség, mely eltűri a Jezus lenyilázó „Goldstein Számi” naptárt és Silbermann Gyulánál Szűz Máriát és a kath. vallást gyalázó verskötetét, most hajsztát indít egy történelmi adatokat tartalmazó könyv ellen. Ugy látszik nem családoknak azok, kik azt állítják, hogy az „Alliance israélite universelle”, a világon levő zsidók központi szövetezete, mely az eszlári pört is befolyásolta, Magyarországon mindent elérhet, a mit csak akar.

— **Millenáris disz doktor.** Fehér Ipoly pannonhalmi főpátp, mint azon rendnek feje, mely hazánk multjával egyidős, szintén a milleniumi tiszteletbeli tudorok sorába jut.

— **A székesfejérvári kerékpár-egylet** e hó 4-én est 8 órakor tartott gyűlésén megválasztotta az egylet tisztikarát. Vénőknök egyhangú lelkesedéssel József József kir. herczeg ő fenségét kéri fel az egylet. Disznőknek Kerpelen Imrét, elnök: Gödl Imre, alelnök Sztójánovits Jenő, titkár (menetparancsnok) Wittinger Ernő, jegyző Werger Tamás, pénztáros Deim György. szertáros Krén Ignác, ellenőr Rupp Kálmán. Választmányi tagok: Turják Imre, dr. Hajós Rezső, Wertheim Pál, és Rosberger Béla. Póttagok: Kubik János és Gottlieb J. Klub-kávéház: Molnár A. Tagok felvételre itt jelentkezhetnek naponként 1—2 óra között a titkárnál. Tagsági díj 6 frt. Az egylet megalakulását ünneplendő, május hó végével vigalmat rendez, a polgári lövöldében, mely alkalomra meghívja Udvari Feri szombathelyi, Müller Dávid budapesti és Filippovits Ferencz pécsi műkerékpárosokat is. A mulatság rendezésével a választmány lön megbízva.

— **Szerencsétlenül járt fejérvári munkás.** Surányi János székesfejérvári szűl. 37 éves napszamos sulyos baleset érte Budapestén. Egy Erzsébet körüti droguista üzlet pinczéjében, hová égi gyertyával ment le, az cetet éther felrobant, és Surányinak arcát és fejét összegette. Esméletlen állapotban szállították kórházba.

— **Milleniumi drágaderosz.** Az eddigjelentékeny tekintélynek, s állandó közkedveltségnek örvendő operacsalád véroz kebellet panaszolja, hogy évtizedek óta tiszta s feddhetlen előéletű familiájába idegen kakuk furakodott. Ez az idegen jövevény nem jelenik meg a család méltóságának megfelelő toilletben, kora éretlenségénél fogva pedig makacsul ellenszögöl a család tradícionális hivatásának; ellenben olcsó hivatalkodással akar népszerűsége vergődni. Ennek az operasz-fattyának apaságát a pénzügyminiszter volt szives elvállalni. Remélhető azonban, hogy a nevének jó hírnevére féltékeny kilenczes operasz, a belligyminiszteriumnál fog elégtételt keresni nevének jogosulatlan viselője ellen.

— **Hatósági diszpenzáczió.** Francisics Ernő vasuti alkalmazott a polgármesteri hivatalhoz folyamodott, hogy miután Koronczai Máriaival kötendő házassága egyháziilag már ki van hirdetve, és még e héten meg akarnak esküdni, a hatóság ki hirdetés alól mentse ki fel.

— **Egyenruhák reviziója.** A belligyminiszter körrendeletben utasította a törvényhatóságot, hogy miután a honvédelmi miniszter katonai szempontból nem tartja megengedhetőnek, hogy magánegyesületek külső megjelenésükben, ruházatukban és fegyverzetükben a katonai jelleget utánozzák, ezért az összes magánegyesületeknek, melyek alapszabályaik értelmében egyenruházatot hordhatnak, — alapszabályaikat revizió végett hozzá küldjék be. Kivételt képeznek a tiszóktól alapszabályai.

— **Eljegyzés.** Reichenfeld József eljegyezte Deutsch Gyula helybeli szabómester kedves leányát Imát.

— **A kézimunka-tanítónök fizetés fel-emelése.** Az iskolaszéki nevében Alaghy Dezső iskolaszéki elnök megkereste a város tanácsát, hogy a népiskolai kézimunka tanítónök fizetését 100 frtról 150 frtra emelje fel. Az indoklás kiemeli, hogy az összes tanítók részesültek fizetésfölemelésben, csak a kézimunka tanítónök nem, jóléhet 6k évenként 204 órán át tanítanak, amiért 100 frt tiszteletdíj kevés.

— **Csatorna Fejérmegyén keresztül.** Érdekes tervet nyújtott be egy konzorcium a kereskedelmi miniszteriumhoz. Nem kevesebb a mit kérnek, mint hogy adják meg az elömlunkálati engedélyt egy Budapestet Fiumével összekötő tengeri csatorna kiépítéséhez. Merész a terv, szinte átgondolhatatlan; de annyi bizonyos, hogy annak megvalósítása a főváros gazdasági jelentőségét rendkívül mérvben emelné. Már csak maga az a haszon is, mely az építés révén az egész ország munkás népére háramlanék, valamint a mozgosítandó töké belföldi elhelyezése olyan előnyöket biztosít, melyeknek messzevált voltát így hamarjában fölfogni ugyszólván képtelenek vagyunk. A csatorna hossza 400 kilométer lenne. Nem is oly leküzdhetetlen akadály tehát a távolság,

mert hiszen a chikago-buffalo-newyorki csatorna, mely az Lászlai és Fekete-tengereket összeköti, 1600 kilométerre van tervezve. Ha alaposan fontolóra vesszük, úgy azt találjuk, hogy e csatorna a vele párhuzamban haladó vasutvonalaknak sem szolgáltatna versenyt, amennyiben a csatorna önmagának tudna, mintegy külön fuvarozási cikkeket teremteni. A benyújtott tervezet szerint a csatorna vagy Budapest-Csepel-sziget-Tétény-Erd irányában haladna egyenesen a Balatonnak, azt egész hosszában felhasználva Keszthely mellett a Balatonból kilépne és utját egyenesen a Mura és Dráva összefolyásának venné, majd pedig lehetőleg egyenes irányban Fiume felé tartana. Százraza először Téténynél lép, vagy pedig Budapesttől Mohácsig a Duna folyását használnák onnan Eszékig egyenes irányban menne, majd a Száva medrében a Kulpiág. Ez az utóbbi vonal annyival előnyösebb, mert ennél csak mintegy száz kilométernyi csatornamedret kellene kiásni. A csatorna a színén 60 méter széles, a kiterőhelyeknél megközelíti a 100 métert, középnyelvére pedig 8 méter. A csatornán esetleg forgóhidakat is alkalmaznak, melyek a vasuti közlekedés lehetővé tételére szolgálnának.

Rendőri hírek. Frágáczai Alajos nevű csavargó a Halesz erdőben erőszakot követett el egy 76 éves falusi asszonyon. A rendőrség letartóztatta. — Asztalos Sándor, Wolner Henrik és Vizvári Sándor foglalkozás nélküli egyéneket, kik hamis aranygyűrűket árultak, beszállították a járásbíró-sághoz. — Sáfrán József pokrócz-lopás miatt a hűvöre került.

Közigazgatás.

* **Fejérmegye a kertészeti kiállításon.** Mint lapunknak jelentik, az e hó 2-án megnyitott kertészeti kiállításban Fejérmegye szépen volt képviselve virágokkal és konyhai kertekkel. Különös elismerést arattak Esterházy Miklós Móríczi gróf eszékvári kertésztének korai gyümölcsei. A zsüri ítéletét e napokban hirdetik ki.

* **Sertésvész Komárommegyében.** Komáromból jelenti leveleznök, hogy a magyar kir. állami ménesbirtok tarcsi kerületében kiütött a sertésvész. Egyébként Kisbér egész környékén erősen grasszál a járvány s a hatóságok kiadták az erre vonatkozó egészségügyi rendelkezéseket.

* **A szőlőmunkálatok megyénkben és a dunántúli részben serényen folynak;** a zord időjárás azonban az elhamarkodottan metszett és nyitott szőlőkben jelentékeny károkat okozott. A gyümölcsták jól rügyeztek, sőt sokfelé virágoznak. Elég gyümölcsös ígérkezik.

* **Munkáshány Fejérmegyében.** Mezei munkásnépünk tudvalevőleg aránytalanul oszlik meg földbirtok viszonyainkhoz képest. Mig egyfelől a hol kevés a birtok és a mivelés alatt álló szántóföld, sok a munkás és csaknem elözönlí a vidéket, másutt meg alig jut elegendő munkaerő, s a gazdák kénytelenek más vidékről hozatni a munkást. Ez a helyzet a mi megyénkben is, hol a hivatalos összeírás szerint 819 a munkát kereső napszámosok száma, ellenben 1076 munkásra van szükség.

* **A kiállítás mezőgazdasági része.** Az orsz. kiállítás mezőgazdasági része hat osztályra és ebben tizennyolc alcsoportra oszlik. Ezek a következők: 1. Mezőgazdaság. 1. Talajnek. 2. Mezőgazdasági üzleti berendezés. Mezőgazdaságok ismertetése. 3. Kenyértermények és magvak. 4. Hűvelyesek. 5. Kereskedelmi és gyógynövények. 6. Dohány és egyéb narkotikus növények. 7. Rostos növények és ezek rostjai és magvai. 8. Takarmány növények és ezek magvai. Elkészített takarmányok. 9. Trágyaszerek. 10. Időjelzés. 11. Talajjavítás. 12. Telepítés. 1. Kertészet. 1. Konyhakertészet. 2. Gyümölcskertészet. 3. Dísz- és kereskedelmi kertészet. 4. Faiskolák, befásítás.

III. Szőlőszet. Borászat. IV. Állattenyésztés. Állati termények. 1. Állattenyésztés (ló-, szarvasmarha-, juh-, sertés-, baromfi- és selyemhernyótenyésztés; méhészet, édes vízi halászat). 2. Állati termékek nyers bőrök, tollak, serték, zsiradékok, gyanju stb. teigazdasági termékek). V. Állategészségügy. VI. Kisérleti ügy. Továbbá mezőgazdasági szakoktatás, üdülő telepek és turistaügy, geologiai vizí építkezés és vízrendezés.

* **A kisiparosok hitelügye** ismét megfenelelt. A kereskedelmi miniszter tudvalevőleg megígérte, hogy 400.000 korona erejéig terjedő hitelt eszközöl ki egy budapesti takarékpénztárnál a kisiparosok számára. Az iparosok öröme azonban korai volt, mert ama föltételek, melyeket a takarékpénztár szabott meg a hitel igénybevehetőre, oly szigorúak és igazságtalanok, hogy számos ipartestület visszautasította. Az iparosok tehát nem jutnak olosz hitelhez, ellenben az a takarékpénztár, — a hitel felajánlásáért — jutalmul igen jövedelmes koncessziót kapott zálogházak föllállítására. az ország minden részében. Ez a liberális kormány ugynevezett „atyai“ gondoskodása.

* **Az iparfelügyelői intézmény decentralizációja tárgyában** — értesülésünk szerint — mozgalom indult meg a kereskedelmi és iparkamrák körében. Az iparfelügyelőség jelenleg a kereskedelmi miniszteriumban van, a kamarák pedig előnyösebbnek tartanak, ha az iparfelügyelők saját kerületükben tartózkodnának.

* **Vetőmagvak.** (Mauthner Ödön jelentése.) Budapest, máj. 6. Mint hallatszík, az idén a rovarok megint pusztítják a répvetéseket, minek következtében a takarmányrépa m agra meglehetősen utánrendelések érkeznek. Luczernát illetőleg csekély a kínálat és a kereslet. Lóherével szintegy vagyunk, mert mint már egy ízben említettük, a spekuláció belement a vásárlásba, de látva, hogy mindig új készletek kerülnek elő és az ár nem javul, felhagytak a további vásárlásokkal.

Jegyzékek nyersárúért 100 kilonkint Budapesten:	
Vöröshere	26-32 ft
Luczerna	35-42 ft
Baltacsim	9-9 1/2 ft
Bükköny	6-6 1/2 ft
Takarmányrépamag eredeti oberdorfi	35 ft
" " " " vörös Mammuth	22 ft
" " " " olajbogyó alakú	22 ft
" " " " eckendorfi	22 ft

FÉNYKÉPÉSZETI MŰTEREM

megnyitás.

Alulirott ezennel bátorodom a magas Uraságok és a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy helyben a Varkör utca 2. szám alatti fényképészeti műtermemet

folyó évi május 3-án

megnyitom (volt Pribék-féle műterem.) Műtermemben a legkitűnőbb gépek a technika e szakba vágó vívmányaival vannak egyesítve; s minthogy évek során át úgy Magyarország, mint Ausztria fő- és székvárosaiban első rendű műtermekkel bírtam, azon helyzetben vagyok hogy a legmesszebb menő igényeknek is könnyen megfelelek.

Fényképek medalliontól egész életnagyságig, úgy szintén Plati és Aquarel különlegességek műtermemben minden időben megtekinthetők.

Magamat a nagyközönség kegyes pártfogásába ajánlvá

Kelt Szfejérvártot 1896. május 2.

Kész szolgálja

FODOR JÓZSEF,
fényképész.

KÁRPITOS-ÜZLET

MEGNYITÁSI

Van szerencsém a n. é. helybeli és vidéki közönség becses tudomására hozni, hogy

Sz. Fejérvár, Jókai-u. 12. sz.

alatt egy kárpitos- és díszítő-üzletet nyitottam, hol minden e szakmába vágó munkákat pontos és jutányos árért elvállalok. Főtörekvésem oda fog irányulni, hogy a nagyérdemű közönség igényeit minden tekintetben kielégíthessem. Vidéki megrendelések azonnal eszközöltetnek.

Kérem a nagyérdemű közönség becses pártfogását, maradtam

kiváló tisztelettel:

Sztupa János

kárpitos és díszítő,
Székesfejérvár, Jókai-u. 12. sz.

Egy jó házból való fiu tanulól felvétetik.

Sör eladás.

Alulirott ajánlja a m. t. helybeli és vidéki közönségnek a legjobb minőségű **Kőbányai, Király-söröző** részvénytársaság és a magyar-óvári főhercegi sörözők

söreit

legjutányosabb árban.

Egyidejűleg értesitem a m. t. közönséget, hogy május 1-től fogva a

jég-eladást

házhöz szállítva megkezdem. Rendelvényeket elfogadok (szelvény alakban is) fűszerkereskedésben s a Ligetsor 2. szám alatti házamban.

Vendéglősök — kik sör-szükségleteiket tőlem veszik, a jeget 50 százalékkal olcsóbban kapják.

Ajánlok még hazhoz szállítva:

savanyu-vizet

10 üveg vételénél literjét 2 krajczáron

Lichtneckert Antal.

Hirdetések

felvétetnek kiadóhivatalunkban jutányos áron.